

Grundlagsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av universitetslagen och yrkeshögskolelagen

Till kulturutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av universitetslagen och yrkeshögskolelagen (RP 51/2024 rd): Ärendet har remitterats till grundlagsutskottet för utlåtande till kulturutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Henna Närhi, undervisnings- och kulturministeriet
- professor Olli Mäenpää.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- professor (emeritus) Heikki Kulla
- professor (emeritus) Tarmo Miettinen.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att universitetslagen och yrkeshögskolelagen ändras.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 oktober 2024. Bestämmelserna om ansökningsavgift och uppdragsutbildning ska dock träda i kraft först den 1 augusti 2025 och bestämmelserna om storleken på läsårsavgifterna storlek den 1 augusti 2026.

I propositionen ingår ett avsnitt om lagförslagets förhållande till grundlagen och lagstiftningsordningen. Regeringen anser att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Eftersom propositionen innehåller principiella frågor om utlämnande av uppgifter, anser regeringen att det är önskvärt att grundlagsutskottet ger ett utlåtande i ärendet.

Utlåtande GrUU 32/2024 rd

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

(1) Enligt propositionen ska de läsårsavgifter som tas ut hos högskolestuderande från länder utanför EU och EES inom examensutbildning på främmande språk höjas så att avgifterna i fortsättningen täcker kostnaderna för anordnandet av utbildningen. Syftet med förslaget om att höja läsårsavgifterna är att minska de kostnader som utbildningen för högskolestuderande som är skyldiga att betala läsårsavgift orsakar för den offentliga ekonomin.

(2) Grundlagsutskottet har tidigare ansett det möjligt att ta ut avgifter av en medborgare i en stat som inte hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i en stat som enligt unionslagstiftningen eller ett avtal som är bindande för unionen jämställs med en medborgare i Europeiska unionen, om hen har antagits till en utbildning på främmande språk som leder till högre högskoleexamen. Utskottet ansåg att det trots 6 § 2 mom. i grundlagen är möjligt att särbehandla medborgare i EU- och EES-stater jämfört med andra utländska medborgare med hänvisning till regeringens kopplingar till författningar och skyldigheter som är bindande för Finland som medlem av Europeiska unionen samt till ömsesidighet (GrUU 11/2009 rd, s. 7, se även för yrkeshögskolornas del GrUU 13/2009 rd, s. 2). Utskottet har inget att invända mot den nu föreslagna regleringen.

(3) Till universitetslagen och yrkeshögskolelagen fogas enligt förslaget en rätt för högskolorna att få de uppgifter om uppehållstillstånd för sökande och studerande som högskolorna behöver samt en rätt att på eget initiativ lämna uppgifter till Migrationsverket.

(4) Grundlagsutskottet har ofta bedömt omfattningen, exaktheten och innehållet i bestämmelser om rätten att få och lämna ut uppgifter trots sekretess (se t.ex. GrUU 89/2022 rd, stycke 12). Myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut information kan enligt utskottet gälla "behövliga uppgifter" för ett visst syfte, om lagen avses ge en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om datainnehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att "uppgifterna är nödvändiga" för ett visst syfte (se t.ex. GrUU 13/2023 rd, stycke 15). Utskottet har ingenting att anmärka på den föreslagna regleringen i det här avseendet.

(5) Grundlagsutskottet har också tidigare (GrUU 19/2024 rd, stycke 7, GrUB 2/2024 rd, stycke 9, GrUU 9/2023 rd, stycke 6) fäst uppmärksamhet vid anvisningarna om hur propositioner ska utarbetas. I anvisningarna sägs det att om det råder osäkerhet om ett lagförslags grundlagsenlighet eller förhållande till människorättskonventioner, tas det i avsnittet om propositionens förhållande till grundlagen in ett uttryckligt uttalande där det sägs att det är önskvärt att propositionen förs till grundlagsutskottet för behandling. Ett sådant uttalande tas inte in, om inte en bedömning av propositionen i grundlagsutskottet verkligen behövs på grund av något tolkningsproblem. Utskottet betonar vidare att ett sådant uttalande inte bör tas in i motiveringen i andra oklara fall än de som nämns i anvisningarna.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Grundlagsutskottet anför

Utlåtande GrUU 32/2024 rd

att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Helsingfors 19.9.2024

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Heikki Vestman saml
vice ordförande Vilhelm Junnila saf
medlem Fatim Diarra gröna
medlem Petri Honkonen cent
medlem Atte Kaleva saml
medlem Teemu Keskisarja saf
medlem Johannes Koskinen sd
medlem Jarmo Lindberg saml
medlem Mats Löfström sv
medlem Mira Nieminen saf
medlem Johanna Ojala-Niemelä sd
medlem Karoliina Partanen saml
medlem Paula Werning sd
medlem Johannes Yrttiaho vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Johannes Heikkonen.